

STAVBA KOLEJÍ VĚTRNÍK-SEVER A VĚTRNÍK-JIH. PŘÍSPĚVEK K DĚJINÁM KOLEJÍ A MENZ UNIVERZITY KARLOVY V 60. LETECH 20. STOLETÍ

MICHAL TOVÁREK

THE CONSTRUCTION OF STUDENT DORMITORIES VĚTRNÍK-NORTH AND VĚTRNÍK-SOUTH. CONTRIBUTION TO THE HISTORY OF CHARLES UNIVERSITY DORMITORIES AND CANTEENS IN THE 1960S

This article first outlines the sources and existing literature on the history of student dormitories and canteens and then provides a general overview of the Prague dormitories of the Charles University in the 1960s and the first half of the 1970s. It describes the situation in student housing and structure of the administration of student residences. The issue of university canteens is also touched upon. The main part of the study is dedicated to the construction of university dormitories Větrník-North and Větrník-South from 1963 until 1967.

Keywords: University dormitories – canteens – Charles University – Central Administration of Dormitories and Canteens of the Charles University – construction – Prague

DOI: 10.14712/23365730.2022.4

Úvod, přehled pramenů a literatury

I když se jedná o zajímavou oblast sociálních dějin, je historie kolejí a menz Univerzity Karlovy (dále jen UK) ve 2. polovině 20. století téměř neprobádaná. Přes roztroušenost pramenné základny však k tématu existuje množství vhodných archivních dokumentů.

Prameny ke kolejím a menzám se v Archivu Univerzity Karlovy (dále jen AUK) nacházejí většinou ve fondech, které zatím nejsou archivně zpracované: ve fondu Kolejí a menz¹ a ve fondu Rektorátu,² a to v jednáních kolegia rektora (např. zprávy o ubytování studentů) a ve spisech týkajících se kolejí a menz či správy budov a zařízení (např. zprávy o situaci v kolejích a menzách). Prameny jsou k dispozici také ve fondech Právnické fakulty³ a Fakulty sociálních věd.⁴ Přehled o situaci po roce 1945 přinášejí některé písemnosti Svazu vysokoškolského studentstva ve fondu Všestudentského archivu.⁵ Složka ve fondu Akade-

¹ Archiv Univerzity Karlovy (dále jen AUK), fond Koleje a menzy UK (dále jen f. KaM UK).

² AUK, fond Rektorát UK (dále jen f. RUK).

³ AUK, fond Právnická fakulta UK (dále jen f. PF UK).

⁴ AUK, fond Fakulta sociálních věd UK (dále jen f. FSV UK).

⁵ AUK, fond Všestudentský archiv 1848–1953 (dále jen f. VA 1848–1953), Svaz vysokoškolského studentstva 1945–1952, např. kart. č. B411 nebo B351.

mického senátu⁶ pak dokumentuje roky 1950–1951, kdy byly koleje a menzy přičleněny k vysokým školám.

Prameny k problematice najdeme i mimo AUK. V Archivu hlavního města Prahy se ve fondech Městský výbor KSČ⁷ a Vysokoškolský výbor KSČ⁸ nacházejí dokumenty k zahájení stavby kolejí Větrník i ke kolejím obecně. Zmínky o průběhu stavby lze nalézt také ve fondu Obvodního národního výboru Prahy 6.⁹ Prameny k problematice studentského ubytování nabízí i Národní archiv, např. ve fondu předsednictva ÚV KSČ z let 1962–1966.¹⁰

Mnoho informací o menzách, kolejích a studentském životě v nich se nachází v univerzitních a studentských časopisech, především v časopisu *Univerzita Karlova*¹¹ či v časopisu *Student*.¹² Zmínky k pozdější době nechybí ani v časopisu *Univerzitní zprávy*.¹³ Články z denního tisku lze nalézt v AUK ve fondu Výstřižkový archiv.¹⁴ Dalšími tištěnými prameny jsou příručky pro studenty,¹⁵ informace o studiu¹⁶ a také průvodci po fakultách.¹⁷ Přehledy kolejí a menz k určitým roků poskytují *Seznamy osob UK*.¹⁸

Odborná literatura není pro dějiny kolejí a menz UK ve 2. polovině 20. století příliš rozsáhlá. Život na kolejích v době normalizace popsal ve své bakalářské práci Adam Horký.¹⁹ Tentýž autor se tématem zabýval i v kapitole uveřejněné v publikaci k dějinám Filozofické fakulty UK.²⁰

Aby byl přehled úplný, je nutné zmínit také literaturu k období první republiky, neboť v této době vzniklo několik pozdějších (a dodnes sloužících) kolejí a menz UK. Komplexní studii o meziválečném ubytování a stravování studentů je diplomová práce Michaly Daněčkové.²¹ Sociální situaci tehdejšího studentstva se ve své diplomové práci zabýval také Jiří

⁶ AUK, fond Akademický senát Univerzity Karlovy 1882–1951, koleje a menzy 1950–1951, i. č. 869, kart. č. 66.

⁷ Archiv hlavního města Prahy (dále jen AHMP), fond Komunistická strana Československa– Městský výbor Praha (dále jen f. KSČ – MVP).

⁸ AHMP, fond Komunistická strana Československa – Vysokoškolský výbor Praha (dále jen f. KSČ – VVP).

⁹ AHMP, fond Obvodní národní výbor Praha 6 (dále jen f. ONV P6).

¹⁰ Národní archiv (dále jen NA), fond KSČ-ÚV-02/1, Praha – předsednictvo, 1962–1966.

¹¹ *Univerzita Karlova*. Časopis studentů a pracovníků UK v Praze, vycházel v letech 1955–1968.

¹² *Student*. Týdeník ČSM a vysokoškolské rady ÚV ČSM, vycházel v letech 1965–1968.

¹³ *Univerzitní zprávy*. Bulletin pro vnitřní potřebu UK a jejích fakult vydávaný Rektorátem UK v letech 1971–1989.

¹⁴ AUK, fond Výstřižkový archiv (dále jen f. VA).

¹⁵ *Rukověť studenta Univerzity Karlovy. Informace o vysokoškolském studiu a celoškolské organizaci SSM na Univerzitě Karlově*, Univerzita Karlova, Praha (roky vydání 1983–1988). Lze zde nalézt např. zásady ubytování či přehledy kolejí a menz.

¹⁶ Např. *Univerzita Karlova. Informace o studiu*, SPN, Praha [1956]; *Informace o studiu a přehled předpisů*, Univerzita Karlova, Praha 1974, nebo *Informace o studiu a přehled předpisů*, Univerzita Karlova, Praha 1981.

¹⁷ *Studenti nejen na kolejích (kolej 17. listopadu)*, in: Emil CALDA – Miloš ROTTER a kol.: *Matematicko-fyzikální fakulta UK*, Univerzita Karlova, Praha 1988, s. 85–94.

¹⁸ *Seznamy osob Univerzity Karlovy*, Univerzita Karlova, Praha (roky vydání 1957, 1962, 1967, 1976, 1984, 1993, 1995 a 1998).

¹⁹ Adam HORKÝ, *Život studentů na kolejích Univerzity Karlovy v letech tzv. normalizace*, bakalářská práce, ÚHSD FF UK, Praha 2012. Dostupné online: <<https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/40970>> (ověřeno 1. listopadu 2021).

²⁰ Adam HORKÝ, *Život na kolejích*, in: Jakub Jareš – Matěj Spurný – Katka Volná a kol., *Náměstí Krasnoarmějců 2. Učitelé a studenti FF UK v období normalizace*, Praha 2012, s. 351–366.

²¹ Michala DANĚČKOVÁ, *Ubytování vysokoškolských studentů v Praze v letech 1918–1939*, diplomová práce, ÚČD FF UK, Praha 2012, dostupné online: <<https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/46712>> (ověřeno 1. listopadu 2021).

Müller.²² Dějiny Švehlovy koleje nastínil článek Rudolfa Piší.²³ Prameny v AUK poskytují opět fond Všestudentský archiv, kde lze nalézt dokumenty ke koleji Arnošta z Pardubic, Švehlově koleji či k dívčí koleji Budeč,²⁴ na kterou ve svých pamětech vzpomíná také Ivan M. Havel.²⁵ Mimo jiné je v pamětech zmiňována také studentská kolonie na Letné, která byla mezi lety 1920 a 1921 stavěna svépomocí studentů, tedy podobným způsobem jako u koleji Větrník-sever a Větrník-jih, kterým je věnován tento článek.

Koleje a menzy Univerzity Karlovy – obecný přehled

Na počátku roku 1962 provozovala UK v Praze celkem 12 kolejí, ve kterých bylo v akademickém roce 1961/62 ubytováno 3564 posluchačů.²⁶

Koleje spravované UK počátkem roku 1962

Název koleje (adresa)	Rok výstavby, příp. rekonstrukce	Přičlenění k UK	Rok zrušení, příp. vyjmutí ze správy UK	Stručný popis
5. května (Praha 3, Grégrova 22, pozdější Slavíkova)	1925, přístavba 1955	1951	Jako kolej slouží dodnes	Zřízena agrární stranou jako Švehlova kolej krátce po vzniku republiky v duchu národního art decu s prvky rondokubismu, po r. 1989 přejmenována opět na kolej Švehlova. V roce 2004 byla prohlášena Ministerstvem kultury ČR za kulturní památku.
Albertov (Praha 2, Albertov 7)	1921 a 1923, rekonstrukce 1952	1954	1988	Získána od ČVUT. Zrušena z důvodu nezpůsobilého technického stavu.
Arnošta z Pardubic (Praha 1, Voršilská 1)	1901, rekonstrukce 2018-19	1959	2015	Původně kolej pro studenty z katolických rodin, v roce 1951 přidělena ČVUT, v roce 1954 přidělena Vysoké škole pedagogické, po jejím zrušení převedena na UK. Po zrušení koleje byl objekt v roce 2019 rekonstruován, v budově se kromě menzy nacházejí kanceláře pracovníků UK.

²² Jiří MÜLLER, *Radikalizace pražských studentů ve 30. letech 20. století*, diplomová práce, ÚHSD FF UK, Praha 2014, dostupné online: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/62864> (ověřeno 1. listopadu 2021). Vyšlo také knižně: Jiří MÜLLER, *Radikalizace pražských studentů*, PedF UK, Praha 2016.

²³ Rudolf PIŠA, *Švehlovy domy, domov studentů*, in: *Věstník Muzea cenných papírů* 6/4, 30. 4. 2013, s. 2–10, dostupné online: <http://www.das-mcp.cz/muzeum/files/vestniky/MCP-V%40C4%9Bstn%C3%ADk-4-2013.pdf> (ověřeno 1. listopadu 2021).

²⁴ AUK, f. VA 1848-1953, Švehlova kolej, kolej Arnošta z Pardubic, kart. č. A209, kolej posluchaček vysokých škol, kart. č. B200, A351 ad.

²⁵ Ivan Maria HAVEL, *Mé vzpomínky*, Praha 1993, s. 150–151.

²⁶ AUK, f. RUK, koleje a menzy, 1963, spis. znak DVII/1, ubytování ve školním roce 1961/1962.

Název koleje (adresa)	Rok výstavby, příp. rekonstrukce	Přičlenění k UK	Rok zrušení, příp. vyjmutí ze správy UK	Stručný popis
Budeč (Praha 2, Wenzigova 20)	1926, rekonstrukce 2016-18	1951	Jako kolej slouží dodnes	Postavena pro posluchačky vysokých škol z iniciativy Obrodného hnutí československého studentstva.
Institutu tělesné výchovy a sportu (Praha 1, Újezd 450)	Konec 16. stol, přestavba po r. 1921	1959	1965	Od roku 1965 Institut existuje pod názvem Fakulta tělesné výchovy a sportu UK, v objektu Tyršova domu zůstalo po zrušení koleje sídlo FTVS i menza, které se v roce 1990 přestěhovaly do Veleslavína do objektu zrušené Vysoké školy politické ÚV KSČ.
J. A. Komenského (Praha 6, Pionýrů 6, pozdější Parlěřova)	1933	1956	Jako kolej slouží dodnes	Původně Kolej krále Alexandra pro jihoslovanské studenty, nejprve využívána jako rehabilitační kolej pro nemocné studenty UK i jiných VŠ, v letech 1962–1974 ve správě Univerzity 17. listopadu.
Jana Opletala (Praha 1, Černá 13)	1889	1959	Po r. 1964	Původně činžovní dům, v roce 1951 přidělen ČVUT, roku 1954 přidělen Vysoké škole pedagogické, po jejím zrušení převeden na UK, následně předán Vysoké škole ekonomické.
Jednota (Praha 1, Opletalova 38)	1881, rekonstrukce 1939	1951	Jako kolej slouží dodnes	V období první republiky sloužila jako německý studentský domov.
Madelon (Praha 4, Michelská 60)		1951	1966	Bývalý hotel adaptovaný na kolej, která sloužila k ubytování manželských párů. Později předána národnímu podniku Učební pomůcky.
Petra Jilemnického (Praha 1, Řeznická 17)	1937	1951	1993	Původně hotel Chaloupka, nejprve zde bydlely manželské páry, od roku 1963 pak aspiranti a postgraduanti.
Spořilov (Praha 4, Pod drahou 297)		1960	Po r. 1969	Objekt sloužil původně jako baráky dělníků budujících průkop pro trať Modřany – Vršovice. V roce 1954 ji získala tehdejší Vysoká škola železniční, Ministerstvo školství a kultury ji přidělilo UK výměnou za určitý počet lůžek v koleji 5. května pro posluchače VŠŽ. V roce 1974 na jejím místě vzniklo depo pražského metra (Depo Kačerov).
S. K. Neumanna (Praha 1, Petřská 3)	1929	1951	2014	Původně hotel Fišer, po roce 1989 pod názvem kolej Petřská.

Lůžková kapacita v souvislosti se zvyšujícím se počtem studentů neustále rostla.²⁷ Počet lůžek byl zvyšován tím, že v pokojích bylo umístěno více studentů, než dovolují hygienické předpisy (dle předpisů Ministerstva zdravotnictví z roku 1954 nesměly být v pokojích vysokoškolských kolejí ubytovány více než 2 osoby).²⁸ V některých kolejích bylo nutno ubytovávat studenty ve studovnách, klubovnách či tělocvičnách, které naprosto nevyhovovaly požadavkům bydlení. V roce 1963 postihlo nouzové ubytování 500 studentů.²⁹ Vesměs všechny budovy kolejí UK byly buď bývalými penziony, popřípadě obytnými či jinými budovami adaptovanými na koleje. Mnohé z nich (např. na Spořilově či Albertově) byly provizorními budovami,³⁰ neboť postrádaly potřebné společenské místnosti.³¹ Zlepšení tohoto neutěšeného stavu bylo možno zajistit pouze výstavbou nových objektů³² a snižováním počtu lůžek, zejména v 5 a vícelůžkových pokojích. Těžiště ubytování bylo v roce 1965 ve 3 a vícelůžkových pokojích,³³ poté se však přesunulo do 2 lůžkových pokojů, jejichž počet stoupl v roce 1967 téměř na šestinásobek stavu roku 1963. Tento fakt znamenal, že ve 2 lůžkových pokojích v roce 1967 bydlelo 3554 studentů, tedy 64,4 % ubytovaných studentů. Úhrn ubytovaných v roce 1967 dosáhl 50,3 %, což byl stav, který však potřebám UK nestačil. Řada studentů proto musela být pro nedostatek lůžkové kapacity z ubytování vyloučena (posluchači s trvalým bydlištěm do 50 km od Prahy, posluchači, kteří vykonávali opravné zkoušky, vyloučení nebo s přerušným studiem), tyto zásady však nebyly vždy dodržovány: „*Desítky porušení těchto principů vedly k tomu, že řada posluchačů plnicích všechny své povinnosti, včetně studijních, a posluchačů prvních ročníků byla ubytována v nouzových ubytovnách*“.³⁴

²⁷ Např. v akademickém roce 1961/62 studovalo na pražských fakultách UK 6680 studentů, v akademickém roce 1966/67 to bylo 10 114 studentů a v akademickém roce 1973/74 již 11 704 studentů. Z hlediska počtu lůžek byl vývoj následující: v roce 1963 – 4375 lůžek, 1964 – 4161 lůžek, 1965 – 4736 lůžek, 1966 – 5227 lůžek, 1967 – 5610 lůžek. V roce 1974 bylo po převzetí objektů zrušené Univerzity 17. listopadu k dispozici 6590 lůžek.

²⁸ Výnos Ministerstva zdravotnictví ze dne 31. března 1954, č. j. 40-204/11 347/54, o hygienické a protiepidemické péči při provozu a údržbě hromadných ubytoven a při jejich výstavbě a přestavbě.

²⁹ AUK, f. RUK, kolejní předpisy, 1969, spis. znak DVII/1, k situaci v ubytování a stravování studentů Karlovy university.

³⁰ Z dalších provizorních, příp. dočasných kolejí po roce 1963 byla k UK v letech 1964–1966 přičleněna **kolej v Ostrovni ulici č. 11** (Praha 1, v roce 1954 ji získala Vysoká škola železniční, po r. 1960 ČVUT) a také **kolej ve Vysočanech** (Praha 9, Skloněná ulice, tzv. Kloubovy domy, bývalé svobodárny, soubor sedmi objektů se zhruba 700 lůžky sloužil jako provizorní ubytování během výstavby kolejí na Větrníku v letech 1963–1965, poté byly z rozhodnutí Národního výboru hl. m. Prahy předány Ústavu sociálního zabezpečení). Po zrušení Univerzity 17. listopadu v roce 1974 získala UK **kolej Vyšehrad** (Praha 2, Vratislavova 10, po roce 1984 zrušena, po roce 1993 součást Ústavu jazykové a odborné přípravy UK) a **rehabilitační kolej Zvonařku** (Praha 2, Pod Zvonařkou 7, roubená stavba z roku 1921, v roce 1951 ji získala ČVUT, v roce 1954 krátce UK, později získána USL, po jejímž zrušení v roce 1974 ji do poloviny 80. let provozovala opět UK). V roce 1980 byla převzata od Vysoké školy uměleckoprůmyslové **kolej M. Alše** (Praha 7, Na Výšínách 2, výstavba koncem 19. stol., od roku 1907 sloužil objekt jako hotel Belvedere, od r. 1920 užíván jako kolej pod názvem Štefánikova, v akademickém roce 1950/51 ji získala VŠUP, v roce 2000 ji UK předala zpět VŠUP).

³¹ AUK, f. RUK, koleje a menzy, 1965, spis. znak DVII/4, zpráva o kolejích a menzách UK, 1965.

³² Co se týká výstavby nových objektů v Praze, kromě **kolejí Větrník-sever** a **Větrník-jih**, o nichž pojednává tento článek, byly v letech 1968–1973 stavěny dva bloky **koleje Kajetánka** (Praha 6, Radimova 12, druhý blok byl dokončen v roce 1983, kolej patřila původně USL, po jejím zrušení v roce 1974 ji převzala UK). V roce 1988 byla dokončena **kolej 17. listopadu** (Praha 8, Pátkova 3). Všechny 4 nově postavené koleje slouží UK dodnes.

³³ V roce 1965 poskytovaly koleje UK 51 jednlůžkových, 307 dvoulůžkových, 468 třílůžkových, 196 čtyřlůžkových a 220 pěti a vícelůžkových pokojů.

³⁴ AUK, f. RUK, koleje a menzy, 1969, spis. znak DVII/1, dopis prorektora Seiferta děkanům všech fakult, 16. 12. 1969.

Ubytování studentů bylo problematické i v následujících letech. Ve zprávě z roku 1975 je i přes existenci řady kolejí charakterizována ubytovací situace jako neuspokojivá. Zhruba 50 % studentů UK pocházelo z místa, které bylo vzdáleno více než 50 km od Prahy a přibližně 10 % studentů mělo bydliště do 50 km od Prahy. Zbýlých 40 % studentů mělo trvalý pobyt v Praze. Univerzita měla ovšem v existujících lůžkových kapacitách možnost ubytovat pouze 50 % posluchačů. Podmínky pro studium a odpočinek studentů na UK v Praze nebylo proto možno označit za vyhovující: „*Podmínky se liší v jednotlivých kolejích. Existují moderní, vybavené koleje (Větrník), ovšem zároveň jsou koleje v havarijním stavu (Arnošta z Pardubic, Jednota ad.). Celkově lze říci, že většina ubytoven UK je ve starých, nevyhovujících budovách... Rostoucí počty studentů a nezbytné vyřazování některých objektů pro opravy vedou k tomu, že nouzové ubytování není dočasné, ale stává se pravidlem*“.³⁵ Pro nouzové ubytování byly i v této době využívány v první řadě studovny, tělocvičny, klubovny a ostatní zařízení, která nebyla vhodná. Situace nebyla dobrá ani v oblasti stravování: „*Počet studentských menz je už dlouhou dobu nevyhovující, výstavba nových zařízení postupuje pomalu. I zde bude nutno věnovat zvýšenou pozornost možností rozšíření základny studentského stravování*“.³⁶

Z hlediska správy kolejí a menz je důležité datum 1. leden 1963, kdy vznikla Ústřední správa kolejí a menz (dále jen ÚSKM), do níž byly kromě kolejí ve správě UK³⁷ začleněny také menzy,³⁸ které byly vyjmuty z tehdejšího podniku Restaurace a jídelny³⁹ (zkráceně RaJ) a univerzitní správa převzala jejich stavy pracovníků a vybavení. Pro podnik RaJ, pod který menzy spadaly od roku 1956, byly okrajovou záležitostí. Jejich odtrženost od vysokých škol, způsob organizačního začlenění a řízení neodpovídaly potřebám. Finanční prostředky, které menzy vygenerovaly, nebyly použity pro jejich rozvoj. Nebyly také specializovány na potřeby správné výživy vysokoškolských studentů.⁴⁰

Hlavním a nejdůležitějším úkolem ÚSKM bylo zajištění ubytování a stravování vysokoškolských studentů v zařízeních svěřených do správy UK. ÚSKM byla řízena Rektoriátem UK. Koleje byly podřízeny ÚSKM prostřednictvím 3 správ,⁴¹ menzy byly samostatnými organizačními jednotkami. V čele každé menzy a správy koleje stál vedoucí, který byl jmenován ředitelem ÚSKM, jímž byl tehdejší rektorem UK Jaroslavem Procházkou

³⁵ AHMP, f. KSC – MVP, i. č. 1273, fasc. č. 231, informace o materiálním vybavení a situaci v kolejích pražských vysokých škol, 2. 4. 1975.

³⁶ AUK, f. RUK, kolegium rektora, 1974, č. k. 4, rozbor současného stavu kolejí University Karlovy k závěru kalendářního roku 1973, 14. 1. 1974.

³⁷ Koleje a menzy byly k vysokým školám přičleněny k 1. 1. 1951 po zrušení Národní správy studentského majetku. Ke dni 1. 1. 1956 došlo na základě vládního usnesení č. 1222 ze dne 18. 5. 1955 k předání provozu vysokoškolských menz do oboru působnosti ministerstva vnitřního obchodu.

³⁸ Menza Jednota, Albertov, 5. května (pozdější Švehlova), Budeč, Arnošta z Pardubic, menza ITVS (pozdější FTVS) a menza Právnické fakulty UK. Menza Jednota byla největší a dokázala obstarat zhruba 4500 jídel denně. V akademickém roce 1964/65 činila optimální denní kapacita těchto menz 5508 porcí jídel s průměrným počtem míst u stolu 1836. Všechny výše uvedené menzy kromě 5. května slouží dodnes, menza Jednota je z technických důvodů dočasně mimo provoz.

³⁹ Restaurace a jídelny byl národní podnik, který od 50. let až do roku 1989 provozoval velkou část tehdejších československých stravovacích zařízení. Důležitým mezníkem bylo přijetí tzv. norem pro závodní stravování v roce 1955, které postupně musela začít dodržovat většina restaurací a jídelen. Byly určeny tzv. cenové třídy restaurací a dle nich byly nastavené plošné ceny za pokrmy.

⁴⁰ AUK, f. RUK, kolejní předpisy, 1969, spis. znak DVII/1, k situaci v ubytování a stravování studentů Karlovy university.

⁴¹ 1. správa – kolej Jednota, Arnošta z Pardubic, Jana Opletala a S. K. Neumanna, 2. správa – Albertov, ITVS, Budeč, P. Jilemnického, 3. správa – 5. května, Madelon, Spořilov a Komenského.

jmenován Jaroslav Moravec.⁴² Ředitel podléhal kvestorovi UK. Vedl a zastupoval koleje a menzy navenek, odpovídal za řádné hospodaření, za vhodné ubytování a stravování a za vytváření vhodných podmínek pro studium.⁴³ Svolával také schůze, na kterých byly přidělovány počty lůžek jednotlivým fakultám⁴⁴ za účasti zástupců děkanátů fakult, správců kolejí a předsedů kolejních rad. Úkolem kolejních rad bylo plně umožňovat studentskou samosprávu, učit studenty zásadám socialistického soužití, zajišťovat optimální podmínky ke studiu, rozvíjet v kolejích bohatý kulturní, společenský a sportovní život či pečovat o osobní život a morálku studentů.⁴⁵ Kolejní rada byla volena na období jednoho roku na veřejné schůzi všech studentů a aspirantů ubytovaných na koleji. Návrh na složení kolejní rady⁴⁶ předkládal fakultní výbor Československého svazu mládeže (dále jen ČSM) na základě návrhu dosavadní kolejní rady a fakultních organizací ČSM, jejichž členové byli v koleji ubytováni.

Koleje měly vedle poskytování ubytování působit i výchovně. Dosavadní systém celouniverzitního řízení politickovýchovné práce prostřednictvím kolejní komise byl na kolejích UK málo účinný, neboť byla velmi širokým orgánem (zhruba 60-členným) a tím pádem těžkopádným. Péče o politickovýchovnou práci v kolejích proto byla organizována velmi rozdílným způsobem na nestejně úrovni.⁴⁷ K 1. březnu 1963 z toho důvodu vznikla nová univerzitní kolejní komise,⁴⁸ která měla vedle např. stanovování hlavních zásad a hledisek pro přidělování lůžek či kontrolování plnění kolejního a domácího řádu také řídit politickovýchovnou práci v celouniverzitním měřítku. Měla spolupracovat s kolejními radami a také koordinovat a kontrolovat činnost kolejních komisí, které měly být zřízeny na fakultách,⁴⁹ pokud nebyly založeny již dříve. Kolejní komise měly dohlížet na plnění fakultního plánu politickovýchovné práce v koleji, v níž byla fakulta pověřena gescí⁵⁰ v souladu s kolejními komisemi ostatních fakult, jejichž studenti byli ubytováni na koleji. Dále měla pečovat o mimoškolní život studentů a zabezpečovat optimální podmínky života a studia posluchačů. Při provádění politickovýchovné a kulturní práce měla kolejní komise pomáhat kolejní

⁴² Jaroslav Moravec byl ředitelem ÚSKM od roku 1963 do roku 1971. Po něm do funkce nastoupila Věra Janoutová, která byla ředitelkou až do roku 1989.

⁴³ AUK, f. FSV UK, koleje, 1963, spis. znak DVII/1, kart. č. 13, statut Ústřední správy kolejí a menz, 22. 12. 1962.

⁴⁴ AUK, f. FSV UK, koleje, 1963, spis. znak DVII/1, kart. č. 13, záznam z 2. schůze univerzitní kolejní komise, 14. 4. 1963.

⁴⁵ AUK, f. RUK, koleje a menzy, 1963, spis. znak DVII/1, proslov k založení ÚSKM, 2. 1. 1963.

⁴⁶ Kolejní rada byla v této době zpravidla 7 členná. Základní funkce byly: předseda, referent pro politickovýchovnou práci, studijní referent, referent pro kulturní činnost, referent pro tělovýchovnou a brannou činnost, referent pro sociální a zdravotní otázky a referent pro veřejně prospěšnou práci.

⁴⁷ AUK, f. RUK, koleje a menzy, 1963, spis. znak DVII/1, návrh na zřízení Univerzitní kolejní rady University Karlovy, kolegium rektora 21. 1. 1963.

⁴⁸ Předsedou byl jmenován prorektor Jaromír Seifert, místopředsedou prorektor Vojtěch Šnajd, dalšími členy byli předsedové kolejních komisí fakult a ředitel ÚSKM.

⁴⁹ Kolejním komisím předsedal proděkan či jiný pracovník jmenovaný děkanem. Členy těchto komisí měli být další pedagogičtí pracovníci a představitelé KSČ, ROH a ČSM. Např. na ITVS (pozdější FTVS) byla kolejní komise zřízena dne 26. 3. 1963, jejím předsedou byl jmenován odborný asistent a členy funkcionáři určení jednotlivými společenskými organizacemi – 1 zástupce ZO KSČ, 1 zástupce FV ČSM a 1 zástupce ZV ROH.

⁵⁰ Tzv. gestorské fakulty odpovídaly za výchovnou činnost mezi studenty, měly na kolejích koordinovat práci pedagogického dozoru. Např. kolej Budeč měla v té době v gesci Fakulta všeobecného lékařství, kolej S. K. Neumanna byla v gesci Právnické fakulty.

radě a společenským organizacím.⁵¹ S kolejními komisemi fakult a kolejními radami měl při provádění politickovýchovné práce spolupracovat také ředitel ÚSKM.

Život na kolejích byl určován také kolejními řády vydávanými Ministerstvem školství a kultury (dále jen MŠK). Studentům se však mnohá nařízení nelíbila, a tak není divu, že ke kolejním řádům vzniklo mnoho diskusí. MŠK poslalo v únoru 1964 návrh nového kolejního řádu⁵² na Ústřední výbor ČSM ke schválení. Po podepsání jeho činiteli přestal 31. března 1964 platit původní řád platící od 1. září 1963,⁵³ který zakazoval návštěvy během týdne, povoleny byly jen v den před dnem pracovního klidu od 12 do 20 hodin, a stejně tak ve dnech pracovního klidu.⁵⁴ Důvodem byla snaha o zlepšení politickovýchovného působení mimo školu a zlepšení podmínek pro studium, realita byla ovšem jiná: „*kolejní řád měl na mysli omezit nežádoucí denní návštěvy na pokojích a zamezit z toho vyplývajícím důsledkům. Situace je však taková, že nikdy nebylo na koleji tolik návštěv, kterým se nyní říká studijní, právě tak jako po vydání nového kolejního řádu*“.⁵⁵

Kolejní řád platící od 1. dubna 1964 upravoval nejdiskutovanější bod, kterým byly návštěvy na kolejích, které byly opět povoleny denně od 17 do 20 hodin. Návštěvy studentů z téže fakulty (od 10 hodin dopoledne) však tento řád rušil s výjimkou individuálních úprav ve zkouškovém období. Dne 10. února 1967 vstoupil v platnost výnos,⁵⁶ který určoval zásady pro vypracování kolejních řádů pro vysokoškolské koleje. Nové kolejní řády univerzit byly vypracovávány a schvalovány rektory vysokých škol po projednání v kolejní radě. Dne 1. června 1967 vstoupil v platnost řád pro koleje UK, který povoloval návštěvy od 14 do 22 hodin se souhlasem spolubydlících, ve dnech pracovního klidu pak od 10 hodin.⁵⁷ Platnost tohoto řádu však neměla dlouhého trvání, neboť Ministerstvo školství České socialistické republiky vydalo dne 13. prosince 1971 výnos (s platností od 1. ledna 1972),⁵⁸ jímž byl stanoven kolejní řád vysokoškolských kolejí v ČSR, který byl obecně rozsáhlejší, přesněji rozděloval řídicí pravomoci či znatelně zkracoval návštěvní dobu na kolejích.⁵⁹

Stavba kolejí Větrník-sever a Větrník-jih

Jak bylo naznačeno, situace ohledně ubytování vysokoškolských studentů byla v Praze obtížná. Studenti a vysokoškolská funkcionáři proto velmi často o těchto otázkách debatovali. V diskusi byly často podávány návrhy na využití vlastní účasti studentů a škol při

⁵¹ AUK, f. RUK, kolejní předpisy, 1963, spis. znak DVII/1, záznam z ustavující schůze univerzitní kolejní komise, která se konala dne 14. března 1963 na rektorátě UK.

⁵² AUK, f. FSV UK, koleje, 1964, spis. znak DVII/1, kart. č. 18, kolejní řád ze dne 13. března 1964. Viz také: *Kolejní řád*, in: Věstník ministerstva školství a kultury, XX, sešit 9, 31. 3. 1964, s. 81–85.

⁵³ AUK, f. FSV UK, koleje, 1963, spis. znak DVII/1, kart. č. 13, kolejní řád ze dne 19. srpna 1963. Viz také: *Kolejní řád*, in: Věstník ministerstva školství a kultury, XIX, sešit 25, 10. 9. 1963, s. 276–280.

⁵⁴ Diskusi k tomuto řádu zachycuje např. článek *Student tvor společenský*, Universita Karlova IX, č. 7, 15. 6. 1963.

⁵⁵ AUK, f. RUK, koleje a menzy, 1965, spis. znak DVII/4, zpráva pro s. kvestora, 30. 10. 1965.

⁵⁶ *Zásady pro ubytování studentů a aspirantů ve vysokoškolských kolejích*, in: Věstník ministerstva školství a ministerstva kultury a informací, XXIII, sešit 7–8, 20. března 1967, s. 74.

⁵⁷ AUK, f. KaM UK, kart. č. 3, kolejní řád pro koleje University Karlovy, 1967.

⁵⁸ *Výnos ministerstva školství ČSR, jímž se stanoví kolejní řád vysokoškolských kolejí v ČSR*, in: Věstník ministerstva školství a ministerstva kultury ČSR, XXVIII, sešit 1, 20. ledna 1972, s. 1–4.

⁵⁹ A. HORKÝ, *Život na kolejích*, s. 354.

výstavbě nových studentských zařízení. Na základě podnětu prvního tajemníka KSČ Antoinína Novotného na schůzi sekretariátu Ústředního výboru KSČ bylo uloženo odborníkům z aktivu Městského výboru KSČ urychleně prozkoumat a předložit návrh svépomocné výstavby kolejí odpovídající směrnému územnímu plánu města a určit vhodné technologie, které by odpovídaly nárokům na svépomocnou výstavbu. Sekretariát ÚV KSČ na konci roku 1962 s návrhem na výstavbu studentských kolejí v Praze s účastí vysokoškolských studentů souhlasil.⁶⁰ Městská konference Československého svazu mládeže v Praze vyhlásila stavbu kolejí Větrník jako „Stavbu mládeže“,⁶¹ která byla zahájena mimo plán a pokračovala i přes poslední stranická usnesení nařizující snižovat rozestavěnost a nezahajovat řádně projekčně nepřipravené stavby. Ukázalo se tak mimořádné pochopení stranických orgánů pro naléhavé potřeby studentů.

Přípravné práce, které obvykle trvaly dva roky, byly zkráceny na půl roku. Výkopové práce proto byly zahájeny již počátkem srpna roku 1963⁶² na území Břevnova, které bylo vybráno⁶³ Útvarem hlavního architekta hlavního města Prahy.⁶⁴ Na místě stavby kolejje Větrník-sever⁶⁵ se nacházely starší objekty, které byly zbořeny, ale několik obytných domů se dochovalo v bezprostřední blízkosti nebo přímo v areálu. Kolej Větrník-jih⁶⁶ byla stavěna na volné pláni.⁶⁷ Investiční úkol, projednaný plánovací komisí Národního výboru hlavního města Prahy, zpracoval Generální investor Výstavby hlavního města Prahy.⁶⁸ Projektová dokumentace byla zadána ke zpracování Pražskému projektovému ústavu,⁶⁹ vedoucím architektem byl Vladimír Hladík⁷⁰ a stavbyvedoucím Jaromír Kortus. Výstavbu zajišťoval závod Pozemní stavby, který byl součástí Pražských stavebních závodů.⁷¹ Podle původ-

⁶⁰ AHMP, f. KSČ – MVP, i. č. 853, fasc. č. 141, návrh usnesení schůze sekretariátu ÚV KSČ k bodu: návrh na výstavbu studentských kolejí v Praze za účasti vysokoškolských studentů, 23. 11. 1962.

⁶¹ Označení pro stavby budované od roku 1946 organizovanými mládežnickými pracovními brigádami. V prvních poválečných letech měly být demonstrací budovatelského nadšení mládeže (např. bytová výstavba v Mostě a Litvínově), počátkem 50. let dosáhly masového charakteru (např. Nová huť Klementa Gottwalda, trať mládeže na Slovensku) s výrazným politickým podtextem. Po roce 1952 se omezily na menší stavby, koncem 50. let však mládežnické organizace opět spolupracovaly se stavebními firmami na rozsáhlých stavbách. V polovině 60. let se jejich počet snižoval, po vzniku Socialistického svazu mládeže v roce 1970 opět došlo k jejich nárůstu. Po roce 1989 již nebyly realizovány.

⁶² *Co se točí kolem Větrníku?*, Universita Karlova X, č. 4, 8. 11. 1963.

⁶³ Místo pro stavbu bylo zvažováno např. v Suchdole v areálu přiléhajícím k vysokoškolskému areálu, na území v nemocnici Motol či Na Babě (Praha 6) severně od Matějské ulice.

⁶⁴ AHMP, fond Stavební odbor NVP (ÚNV), (1923) 1946–1986, i. č. 451, kart. č. 58, komplexní rozbor činnosti Útvary hlavního architekta města Prahy za I. čtvrtletí 1963.

⁶⁵ Od akademického roku 1983/84 je kolej uváděna pod názvem Větrník, od akademického roku 2006/07 pod názvem Na Větrníku.

⁶⁶ Od akademického roku 1983/84 je kolej uváděna pod názvem Hvězda.

⁶⁷ Dostupné online: <<https://pamatkovykatolog.cz/studentske-koleje-na-vetniku-a-hvezda-drive-vysokoskolske-koleje-vetnik-v-praze-brevnovce-21035605>> (1. listopadu 2021).

⁶⁸ Jednotný útvary generálního investora komplexní bytové a občanské výstavby ÚNV vznikl 1. ledna 1957.

⁶⁹ NA, f. KSČ-ÚV-02/1, Praha – předsednictvo, 1962–1966, svazek 29, archivní jednotka 30, informace o situaci v ubytování studentů vysokých škol a o kritickém nedostatku prostorů Vysoké školy ekonomické v Praze, 23. 7. 1963.

⁷⁰ Vladimír Hladík (1915–1981), architekt, mimo jiné spoluautor stylově podobné budovy Fakulty strojní a Fakulty elektrotechnické ČVUT v Praze-Dejvicích.

⁷¹ Pozemní stavby byly největší stavební organizací v Praze v letech 1965–1988. Úkolem této organizace, která měla více než 30 tisíc zaměstnanců, bylo zajišťovat na území hlavního města Prahy tzv. komplexní bytovou výstavbu, tj. výstavbu bytů, školních zařízení, obchodů, zdravotnických zařízení, sportovních areálů a ostatních staveb potřebných k životu ve městě. Kromě výstavby sídlišť se mj. podílely na výstavbě budovy Matematicko-fyzikální fakulty UK, areálu vysokoškolských kolejí VŠCHT či kolejje Kajetánka.

ního urbanistického náčrtu mělo v Mackově ulici (dnešní Ankarská) vzniknout šest pětipodlažních objektů s 1680 lůžky (Větrník-jih), v ulici Na Větrníku mělo vzniknout šest čtyřpodlažních objektů s 1344 lůžky (Větrník-sever).⁷²

Objekty čísla popisného 1927 (Větrník-jih) byly schváleny odborem výstavby ONV v Praze 6 rozhodnutími z 31. srpna 1963 a 6. března 1964. Objekty čísla popisného 1932 (Větrník-sever) byly schváleny rozhodnutími z 27. března 1964 a z 20. října 1964.⁷³ Stavby měly být dokončeny v prosinci roku 1965. Přibližné stavební náklady měly činit 35–40 milionů Kčs.⁷⁴ Národní výbor hlavního města Prahy nemohl však tuto akci zajistit sám z přidělených prostředků. Bylo proto nutné, aby návrh byl finančně zabezpečen za pomoci Státní plánovací komise a Ministerstva financí.⁷⁵ Nakonec bylo na tuto investici získáno 64 mil. Kčs.⁷⁶

Rízení akce po brigádnické stránce převzala do svých rukou pracovní skupina pro přípravu a řízení prací studentů, složená ze zástupců vysokých škol a dalších orgánů.⁷⁷ Hlavním organizátorem práce studentských brigád byla Fakulta stavební ČVUT se svými odbornými katedrami, které koordinovaly styk fakult se stavbou. Z pedagogických pracovníků, kteří již podobné práce vedli, i ze schopných posluchačů vyšších ročníků byl utvořen odborně organizační štáb.⁷⁸

Podle původních představ měly brigády na fakultách organizovat fakultní výbory ČSM a vedení fakulty mělo zabezpečovat studijní podmínky (např. přesuny zkoušek). Stavba byla však plynulou akcí a nebylo ji možno realizovat nárazovitě. A tak v mnoha případech fungovalo jako organizátor i vedení fakulty, které muselo studenty přesvědčovat, že zajistit ubytování je naléhavý problém a že je třeba přiložit ruku k dílu.⁷⁹ Protože bylo na stavbu třeba poslat brigádníky v termínu, nastoupily „byrokratické“ metody: děkanátem byl určen ročník, z něhož byli vybráni studenti, kteří na stavbu museli nastoupit. Svépomocný charakter akce a nadšení pak úplně chyběly. Závazek nahradila povinnost:⁸⁰ „*Studenti z Filozofické fakulty dostali ještě ke stručnému ohlášení, že prvního nastupují na brigádu, připomínku, ve které jsou upozorněni na to, že na zdárném odpracování brigády závisí další studium na vysoké škole*“.⁸¹ Na některých fakultách UK proto brali studenti brigádu na Větrníku jako nutné zlo. Při organizaci brigád se projevovaly snahy učinit opatření, aby se dle možnosti snížilo narušení výuky na minimum. Veškerá opatření bylo nutno projednat s fakultním výborem ČSM a požadovat od tohoto orgánu úzkou spolupráci a pomoc. Brigády

⁷² *Budeme stavět koleje*, Universita Karlova IX, č. 3, 1. 5. 1963.

⁷³ Městská část Praha 6, odbor výstavby, spis č. p. 1927 a spis č. p. 1932.

⁷⁴ AHMP, f. KSČ – MVP, i. č. 868, fasc. č. 144, informační zpráva o průběhu přípravy výstavby studentských kolejí svépomocnou prací studentů, 27. 5. 1963.

⁷⁵ AHMP, f. KSČ – MVP, i. č. 853, fasc. č. 141, návrh na výstavbu studentských kolejí v Praze za účasti vysokoškolských studentů, 23. 11. 1962.

⁷⁶ *Inteligenti na Větrníku*, Universita Karlova XI, č. 1, 25. 9. 1964. Náklady na stavbu celého sídliště Petřiny (celkem 92 objektů), které bylo budováno mezi lety 1959–1965, činily 300 mil. Kčs.

⁷⁷ Složena ze zástupců Městského výboru ČSM, vysoké školy zemědělské, Vysoké školy ekonomické, Vysoké školy chemicko-technologické, Českého vysokého učení technického, Univerzity Karlovy, Ministerstva školství, Útvaru generálního investora, Pražských stavebních závodů a Pražského projektového ústavu.

⁷⁸ AHMP, f. KSČ – MVP, i. č. 868, fasc. č. 144, informační zpráva o průběhu přípravy výstavby studentských kolejí svépomocnou prací studentů, 27. 5. 1963.

⁷⁹ *Co nového kolem nových kolejí?*, Universita Karlova XI, č. 15, 26. 4. 1965.

⁸⁰ *Řekni koleje, bába tě poleje*, Universita Karlova X, č. 2, 6. 3. 1964.

⁸¹ *Inteligenti na Větrníku*, Universita Karlova XI, č. 1, 25. 9. 1964.

v červenci a srpnu 1964 zajišťovaly orgány ČSM za aktivní pomoci děkanátů.⁸² Měsíční počty kolísaly dle potřeby od zhruba 130 do 320 brigádníků.⁸³ Počty studentů jednotlivých fakult byly stanovovány například takto: dne 1. července 1964 vyslala Přírodovědecká fakulta 35 brigádníků a Fakulta dětského lékařství 60 brigádníků, dne 1. srpna vyslala Přírodovědecká fakulta 110 brigádníků, Institut osvěty a novinářství⁸⁴ vyslal 10 brigádníků a Matematicko-fyzikální fakulta poskytla 50 brigádníků. V září Lékařská fakulta hygienická vyslala 50 brigádníků, Filozofická fakulta 100 a Právnická fakulta 50.⁸⁵ V počátcích stavby se od začátku srpna do konce října 1963 vystřídalo na místě zhruba 550 studentů.⁸⁶

Nástup na brigádu byl vždy prvního dne v měsíci a měla trvat celý kalendářní měsíc, což však nebylo vždy dodržováno, v některých případech studenti pracovali pouze 14 dní.⁸⁷ Studenti měli pracovat 46 hodin týdně. Práce byla sice placená, ale studenti si dle univerzitního tisku mnoho nevydělal, průměrný výdělek činil zhruba 4 Kčs na hodinu.⁸⁸ Aby bylo na stavbu možno uvolnit kvalifikované pracovní síly, pracovali studenti také na dalších místech v Praze (např. na stavbě internátu v Hloubětíně, na panelárně v Holešovicích nebo se účastnili výstavby sídliště Novodvorská či na Spořilově).⁸⁹ Fakultní výbor ČSM a vedení školy se zavazovaly zajistit pracovní dobu studentů podle pracovní doby ostatních zaměstnanců.

Vedení fakulty jmenovalo na každých 50 studentů jeden pedagogický dozor z řad pracovníků fakulty. Tento dozor byl v pracovní době trvale na stavbě a zodpovídal za pracovní kázeň a dodržování pracovní doby.⁹⁰ Měl rovněž řešit rozpory mezi studenty a vedením stavby. Pedagogických dozorů bylo ovšem málo a v některých případech byla konstatována jejich nedostatečná příprava, protože nepostupovali podle pokynů zasláných Rektorátem.⁹¹ Za Institut osvěty a novinářství konal v roce 1964 pedagogický dozor i pozdější profesor Jiří Cejpek:⁹² „Ve dnech 29. a 30. června jsem konal pedagogický dozor na stavbě studentských kolejí Na Větrníku. V průběhu těchto dvou dnů nedošlo k žádným mimořádným událostem, pracovní morálka našich posluchačů byla dobrá... Již nyní je však možno říci, že naši posluchači se vcelku na brigádě osvědčili“.⁹³ Výbornou pracovní morálku měli dle záznamu univerzitní kolejni komise studenti Matematicko-fyzikální fakulty.⁹⁴

Přítomnost studentů a jejich pracovní nasazení však nebyly vždy bez problémů: „Kluci mají špatnou pracovní morálku, nezastanou ani třetinu práce průměrného kvalifikovaného

⁸² AUK, f. FSV UK, koleje, 1964, spis. znak DX/2, kart. č. 18, rozpis brigádníků-studentů na výstavbu kolejí na Větrníku, 8. 9. 1964.

⁸³ *Řekni koleje, bába tě poleje*, Universita Karlova X, č. 2, 6. 3. 1964.

⁸⁴ Institut osvěty a novinářství UK (1960–1965) byl předchůdcem dnešní Fakulty sociálních věd UK.

⁸⁵ AUK, f. RUK, agenda tajemníka 1964, spis. znak AII/2, 3, 4, záznam z porady tajemníků fakult Univerzity Karlovy dne 5. 6. 1964.

⁸⁶ Podíl dívek na stavbě činil 10 %.

⁸⁷ AHMP, f. KSČ – VVP, i. č. 77, kart. č. 7, zápis ze zasedání pléna VV KSČ, 28. 11. 1963.

⁸⁸ *Inteligenti na Větrníku*, Universita Karlova XI, č. 1, 25. 9. 1964.

⁸⁹ AUK, f. FSV UK, koleje, 1964, spis. znak DX/2, kart. č. 18, zásady pro zajištění brigád na výstavbě vysokoškolských kolejí v Praze 6, 26. 6. 1964.

⁹⁰ AUK, f. FSV UK, koleje, 1964, spis. znak DX/2, kart. č. 18, smlouva o výpomoci při výstavbě studentských kolejí na Petřínách, 16. 3. 1964.

⁹¹ AUK, f. RUK, agenda tajemníka, 1964, spis. znak AII/2, 3, 4, záznam z porady tajemníků fakult, 5. 6. 1964.

⁹² Jiří Cejpek (1928–2005) byl vysokoškolský profesor, informační vědec a knihovník.

⁹³ AUK, f. FSV UK, koleje, 1964, spis. znak DX/2, kart. č. 18, zpráva děkanství ION UK, 30. 6. 1964.

⁹⁴ AUK, f. RUK, koleje a menzy, 1963, spis. znak DVII/1, záznam z 3. schůze univerzitní kolejni komise konané dne 14. 11. 1963.

dělníka, flákají se a přitom se pořád ptají po výdělku, na schůzi, kde se mohli ke všemu vyjádřit, nepřišli“⁹⁵ nebo dle slov stavbyvedoucího Kortuse: „Našel jsem čtyřčlennou partu studentů, jak tři pracovali a čtvrtý jim k tomu četl, jinou skupinku jsem zastihl, jak hrála bendy-hokej, taky si dali do výkopu pingpongový stůl“⁹⁶ Problémem byla i nízká kvalifikace: „Je pochopitelné, že většina brigádníků se dostala do prostředí stavby poprvé (naneštěstí i někteří budoucí stavební inženýři), mistři jim nedokážou trpělivě vysvětlit úkol, dochází k nedorozuměním, až konečně k napjatému vztahu mezi kmenovými zaměstnanci a brigádníky“⁹⁷ či shrnuto slovy jistého soudruha: „Nedostatek kvalifikovaných lidí ze škol, zejména studentů z humanitních směrů, brzdí výstavbu, neboť pro tyto studenty je těžké pracovat lopatou“⁹⁸

Tehdejší kvestor UK Josef. M. Polák problematiku výstavby popsal takto: „Stavba nemá dopředu zajištěnou projekci, nemá materiál, nemá odborné dělníky. Že se v naší ekonomické situaci rozjela, je obdivuhodné...“⁹⁹ Problémy se během stavby dle stavbyvedoucího Kortuse vyskytovaly ve vlastní organizaci práce a rozdělování lidí na práci a také v jejich plném využití. Zásadním nedostatkem stavby byla dle zprávy Obvodního národního výboru projektová nepřipravenost akce.¹⁰⁰

Fakultní výbory ČSM při organizování brigád zcela zklamaly:¹⁰¹ „Svaz mládeže stojí zcela stranou. Dochází pak k takovému paradoxu, že se děkan fakulty snaží ČSM na fakultě dokázat, že se jedná o akci prospěšnou studentům, místo aby svazáci přišli za děkanem se žádostí, aby jim umožnil účast na brigádě“¹⁰² Brigádníci před nástupem nebyli fakultními výbory ČSM informováni o zvláštnostech této mimořádné stavby, nevěděli mnoho o významu ani účelu brigády.

Dle studentského tisku by bez pomoci studentských brigád stavba nebyla vůbec realizovatelná.¹⁰³ Otázkou však je, jakou měrou se studenti na stavbě podíleli. Pozemní stavby poukazovaly na to, že nebudou-li vysoké školy krytý tři čtvrtiny kapacity pracovní síly, dojde na stavbě ke značným skluzům. Tyto požadavky však nebyly reálné, což podtrhuje i skepse stavbyvedoucího Kortuse: „Podle původního usnesení městského výboru strany mají provést studenti stavbu ze 75 %. A teď chodím a hádám se. Nevěřím mi, že mám pravdu.... Brigádníci tu mohou vykonávat jen pomocné práce, ke strojům nemohou, na to potřebují zkoušky a praxi. Nic z toho nemají a ani tady za tak krátkou dobu nezískají. Tady je a byla velká mechanizace. Máme strojů dost, výkopy a další se z větší části dělalo stroji.... Studenti fakticky nejsou schopni postavit kolej.... Základem tu jsou civilní čtyři kvalifikovaných pracovníků“¹⁰⁴

Shrnující zpráva pro kolegium děkana PF UK nebyla o moc pozitivnější: „Při kontrolách na stavbách byly zjišťovány obvyklé nedostatky. Pracovní morálka byla různá.... Je zřejmé, že na obou stranách chybí zájem. Studenti si stěžují na malé výdělky, na to, že práce není

⁹⁵ *Co se točí kolem Větrníku?* Universita Karlova X, č. 4, 8. 11. 1963.

⁹⁶ *Řekni koleje, bába tě poleje*, Universita Karlova X, č. 2, 6. 3. 1964.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ AHMP, f. KSC – VVP, i. č. 77, kart. č. 7, zápis ze zasedání pléna VV KSC, 28. 11. 1963.

⁹⁹ *Řekni koleje, bába tě poleje*, Universita Karlova X, č. 2, 6. 3. 1964.

¹⁰⁰ AHMP, f. ONV P6, i. č. 352, kart. č. 149, zápis ze schůze rady ONV ze dne 21. 4. 1964.

¹⁰¹ *Inteligenti na Větrníku*, Universita Karlova XI, č. 1, 25. 9. 1964.

¹⁰² AUK, f. RUK, vědecká rada 1963/1964, zápis z II. zasedání VR UK, 23. 1. 1964, s. 11.

¹⁰³ *Inteligenti na Větrníku*, Universita Karlova XI, č. 1, 25. 9. 1964.

¹⁰⁴ *Řekni koleje, bába tě poleje*, Universita Karlova X, č. 2, 6. 3. 1964.

*dobře organizována a že kmenoví zaměstnanci nedodržují zásady pracovní kázně. Pracoviště jsou příliš rozsáhlá, nevytvářejí se žádné kolektivy. Mistři poukazují na malý zájem studentů a malé výkony, obávají se zařazovat studenty na kvalifikovanější (a tím zpravidla i rizikovější) práce. Považují brigády spíš za přítěž než skutečnou pomoc.... Zkušenosti celkově při organizaci brigád získané by zřejmě mluvily pro to, aby takovýto způsob byl pokud možno rychle opuštěn“.*¹⁰⁵

Stavba v daných podmínkách přesto pokračovala a již v roce 1965 byl dokončen soubor budov Větrník-jih, který je tvořen třemi vzájemně propojenými pětipodlažními ubytovacími budovami¹⁰⁶ (I. až III. blok).¹⁰⁷ Kolej Větrník-sever byla dokončena v roce 1967,¹⁰⁸ přičemž se skládá ze tří samostatných stavebních celků. Největší z nich je tvořen dvěma pětipodlažními ubytovacími budovami s polosuterénem (I. a II. blok). Další dva menší celky (III. a IV. blok) jsou vzájemně totožné a tvoří je dvě krátké čtyřpodlažní ubytovací budovy obdélného půdorysu.¹⁰⁹

Na koleji Větrník-sever bylo k dispozici 1568 lůžek, bydlely zde pouze dívky.¹¹⁰ Dostavbou koleje Větrník-jih vzniklo 1336 lůžek,¹¹¹ do kterých se v říjnu roku 1965 přistěhovali studenti a studentky¹¹² z přeplněných kolejí a nouzových ubytoven, což popisuje jistý student Fakulty osvěty a novinářství: „*Moje seznámení s kolejemi začalo v prvním ročníku měsíčním pobytem v prostorné, leč málo vytopené tělocvičně koleje 5. května, proti které byla naše cimra na nedávném vojenském cvičení v kasárnách vskutku přepychovým pokojíkem“.* Situace nebyla lepší ani ve spořilovské koleji, kam student přišel ve vyšším ročníku: „*A přesto všechno bych přál obyvatelům kolejí typu Spořilova alespoň polovičku toho, co máme my na Větrníku“.*¹¹³

Zařízení v dokončených budovách odpovídalo požadavkům, které studenti potřebovali pro svou práci, odpočinek, kulturu i zábavu.¹¹⁴ Pokoje byly 2 lůžkové, účelně vybavené, nacházely se zde studovny, klubovny a televizní místnosti.¹¹⁵ Objem finančních prostředků vynaložených ÚSKM byl rozsáhlý, o čemž svědčí i fakt, že mezi roky 1963 až 1967 bylo

¹⁰⁵ AUK, f. PF UK, č. k. 7, zpráva pro kolegium děkana, 4. 10. 1965.

¹⁰⁶ Dostupné online: <<https://pamatkovykatalog.cz/studentske-koleje-na-vetrniku-a-hvezda-drive-vysokoskolske-koleje-vetrnik-v-praze-brevnove-21035605>> (1. listopadu 2021).

¹⁰⁷ V roce 1981 byla na koleji Větrník-jih dokončena přístavba dalších tří ubytovacích křídel (bloky IA až IIIA) s kapacitou 420 lůžek.

¹⁰⁸ První dva bloky byly kompletně vybavené a obydlené v listopadu 1966.

¹⁰⁹ Dostupné online: <<https://pamatkovykatalog.cz/studentske-koleje-na-vetrniku-a-hvezda-drive-vysokoskolske-koleje-vetrnik-v-praze-brevnove-21035605>> (1. listopadu 2021).

¹¹⁰ AUK, f. RUK, kolegium rektora, 1974, č. k. 4, rozbor současného stavu kolejí University Karlovy k závěru kalendářního roku 1973, 14. 1. 1974.

¹¹¹ *1336 lůžek v nové koleji*, Student I, č. 2, 13. 10. 1965.

¹¹² V říjnu 1965 bydlelo na Větrníku-jih 220 studentů Právnické fakulty, 194 posluchačů Filozofické fakulty a 62 studentů Fakulty osvěty a novinářství (nástupce ION, předchůdce dnešní FSV), 228 studentek PF UK a 640 posluchaček FF UK. Jednalo se pouze o provizorium. Po dokončení všech kolejních bloků zde v souladu s kolejním řádem platným od 1. 4. 1964 (i v souladu s následujícími řády) bydleli pouze muži. Koedukace byla nepřipustná, v objektech kolejí UK byla povolena až v roce 1982. Viz *Rukověť studenta UK*, Univerzita Karlova, Praha 1986, s. 116.

¹¹³ *Blaho na Větrníku*, Univerzita Karlova XII, č. 4-5, 18. 11. 1965.

¹¹⁴ AUK, f. VA, kart. č. 13, *O novém městečku na Větrníku*, Práce, 7. 10. 1965.

¹¹⁵ Dle údajů z roku 1973 se na Větrníku-sever nacházelo 18 studoven, 8 televizních místností, 3 hovorňny, 1 hudební místnost, 2 ping-pongové stoly, 1 gymnastická místnost, 1 šicí dílna, 1 žehlárna. Na Větrníku-jih se nacházelo 15 studoven, 3 televizní místnosti, 2 ping-pongové stoly, 1 kulečnický, 1 posilovna a 1 vysokoškolský klub.

do vnitřního vybavení kolejí UK investováno celkem 28,26 mil. Kč, z čehož do vybavení obou kolejí na Větrníku přišlo 19,14 mil. Kčs.¹¹⁶

Vyskytla se ovšem také řada problémů. Na několika patrech byly sprchy v nepoužitelném stavu, někde netekla teplá ani studená voda. Studenti si stěžovali také na špatnou zvukovou izolaci. Rovněž nebylo k dispozici kromě dvou stolů pro stolní tenis žádné hřiště nebo možnost kulturního vyžití.¹¹⁷ Problémem Větrníku byly od počátku přístupové cesty a nedostatečné nebo vůbec neexistující telefonní spojení, hlavně na koleji Větrník-sever.¹¹⁸

Jak je patrné z připomínek studentů ke stavu kolejí na konci roku 1967, předmětem kritiky byla také nepřítomnost menzy, se kterou se při výstavbě nepočítalo.¹¹⁹ Studentům sloužil nejprve pouze studený bufet na Větrníku-jih, jenž nevyhovoval, tvořily se zde velké fronty a nabízel malý sortiment jídel.¹²⁰ Poté přibyl bufet také na Větrníku-sever. Výroční konference Vysokoškolského obvodního výboru ČSM v Praze přijala v roce 1966 usnesení ke zlepšení životních podmínek studentů bydlících na Větrníku, pokud jde o stravování, a vyslovila požadavek, aby byla uspišena výstavba menzy na Větrníku. Za její realizaci se zasazoval také Vysokoškolský výbor vysokoškolského obvodního výboru ČSM. Tehdejší ministr školství a kultury Jiří Hájek proto požádal kvestora UK o podání návrhu na realizaci tohoto požadavku.¹²¹ Menza byla nakonec projektově připravována od počátku roku 1968¹²² a otevřena až na jaře roku 1974.¹²³ Objekt je situován při křižovatce dnešních ulic Ankarská, Na Větrníku a Dusíkova (od roku 2006, kdy byl objekt menzy převeden do správy Právnické fakultě UK, již svému účelu nesloužil, v roce 2014 jej UK z její správy vyňala, v roce 2017 byl prodán a čeká jej demolice).

Postupem času se začala situace na Větrníku zlepšovat. V akademickém roce 1967/68 byl na koleji Větrník-jih založen klub s kapacitou zhruba 180 míst, který dával možnost ke společenskému a kulturnímu vyžití studentů. Vzhledem k nedostatku jiných možností na novém sídlišti Petřiny (chybělo zde jakékoliv kulturní zařízení – kino, divadlo či zábavní podnik) plnil klub dvojí úlohu. Jednak nabízel kulturní a společenské místnosti pro studenty a sloužil také jako zábavní podnik. Prostory klubu bývaly propůjčovány k několika výstavám výtvarných prací studentů bydlících na koleji Větrník-jih. Bylo též uspořádáno několik besed a recitálů. Byly také navázány kontakty se Slovenským akademickým klubem, s jehož spoluprací pořádala kolejní rada úspěšné a hojně navštěvované besedy, které se svým způsobem snažily doplnit obecné vzdělání studentů. Jednalo se např. o besedy s Vojtěchem Zamarovským o Egyptě, s teoretickými fyziky atd.¹²⁴

¹¹⁶ AUK, f. RUK, kolejní předpisy, 1969, spis. znak DVII/1, k situaci v ubytování a stravování studentů Karlovy university.

¹¹⁷ AUK, f. RUK, kolejní předpisy, 1969, spis. znak DVII/1, připomínky studentů ke stavu kolejí, 8. 12. 1967.

¹¹⁸ *Další Strahovy na obzoru?*, Universita Karlova XIV, č. 9, 17. 1. 1968.

¹¹⁹ AHMP, f. KSČ – VVP, i. č. 264, kart. č. 12, zápis ze schůze VV KSČ – komplexní rozbor situace v kolejích a menzách vysokých škol, 19. 3. 1965.

¹²⁰ AUK, f. KaM UK, kart. č. 3, zápisy ze schůze kolejní rady konané dne 5. 12. 1968.

¹²¹ AUK, f. RUK, studentské stravování, 1967, spis. znak DVII/4, stravování studentů bydlících na koleji Větrník, 4. 1. 1967.

¹²² AUK, f. RUK, správa budov, 1968, spis. znak JII/2, menza Větrník – zápis o jednání, 6. 3. 1968.

¹²³ AUK, f. PF UK, kolegium děkana 1973/74, kart. č. 7, záznam rozšířeného kolegia děkana na koleji Větrník dne 3. 4. 1974.

¹²⁴ AUK, f. RUK, koleje a menzy 1970, spis. znak JIX, zpráva o činnosti studentského klubu na koleji Větrník-jih, 25. 5. 1970.

Větrník-jih (Hvězda), 70. léta 20. století, AUK, f. Fotoarchiv, pozitivy, budovy

Vzhledem k počtu studentů ubytovaných na této koleji a k různorodosti zájmů způsobených částečně diferenciací studentů podle fakult¹²⁵ se kolejní rada snažila připravit program klubu, který by odpovídal zájmům všech studentů na této koleji. Kolejní radě se také podařilo zajistit pravidelné vystupování předních československých jazzových skupin (např. Jazz Q vedený Jiřím Stivínem). Klub také poskytoval svým návštěvníkům široký sortiment jídel a nápojů, čímž se částečně snažil nahradit neexistující menzu. K vybavení klubu patřila rovněž hrací skříň, magnetofon a různé společenské hry. Ceny v kolejním klubu odpovídaly zhruba II. až III. cenové skupině.

Možnost sportovního vyžití na Větrníku byla v pozdějších letech dle soudobého pramene dostatečná, nicméně nevyužívaná: „Nelze říci, že by na Větrníku nebyly žádné podmínky pro sport. Koleje Větrník byly v těsné blízkosti stadionu Markéta, školního hřiště, nechybělo ani hřiště na volejbal, a přesto tato sportoviště zela prázdnotou. Většina univerzitních studentů nespotovala ani na jiných sportovištích v Praze“.¹²⁶

Koleje Na Větrníku a Hvězda¹²⁷ jsou majetkem Univerzity Karlovy do dnešní doby, přičemž stále slouží jako přechodný domov tisícům tuzemských i zahraničních studentů.

¹²⁵ Dle údajů z roku 1973 bydlely na Větrníku-sever studentky fakult UK v těchto počtech: 445 studentek z Právnické fakulty, 424 z Filozofické fakulty, 255 z Fakulty dětského lékařství, 140 z Matematicko-fyzikální fakulty, 104 z Fakulty všeobecného lékařství, 90 z Fakulty tělesné výchovy a sportu, 85 z Přírodovědecké fakulty, 55 z Fakulty žurnalistiky a 47 z Pedagogické fakulty. Na Větrníku-jih bydleli studenti z těchto fakult: 610 studentů z Právnické fakulty, 277 z Fakulty všeobecného lékařství, 206 z Filozofické fakulty, 68 z Přírodovědecké fakulty, 61 z Fakulty žurnalistiky, 41 z Fakulty tělesné výchovy a sportu a 16 z Pedagogické fakulty.

¹²⁶ Vojtěch HADRABA, *Režim dne vysokoškolské mládeže žijící na koleji*, diplomová práce, FF UK, Praha 1973, s. 38.

¹²⁷ Koleje dnes mají i architektonickou hodnotu, neboť v roce 2010 byly oba komplexy navrženy k zápisu jako nemovité kulturní památky.

Tento článek nastínil problematiku kolejí v 60. a na počátku 70. let. Poukázal na skromné poměry v ubytování studentů, z nichž pramenila nutnost výstavby nových objektů. Stavba kolejí byla v kontextu doby velkorysým počinem. Jako při každé velké stavbě i zde se vyskytovaly problémy. Vzhledem k neplánovanosti výstavby nebyla stavba řádně projekčně připravena, chyběly kvalifikované pracovní síly, vyskytovaly se organizační nedostatky. Stavbu prosadili studenti, kteří měli vykonat většinu stavebních prací, což se však ukázalo jako nereálné. Brigádníci nebyli kvalifikovaní a mnohdy měli nízkou pracovní morálku. Přesto se stavby podařilo dokončit. Oproti původnímu plánu byl stavební proces prodloužen o pouhé 2 roky. Rychlost tehdejší výstavby byla s ohledem na všechny uvedené potíže obdivuhodná, a to i z pohledu dnešní doby.

Grantová podpora

Tato studie vznikla v rámci programu Univerzity Karlovy Progres Q23: Dějiny univerzitní vědy a vzdělanosti

MICHAL TOVÁREK

Der Bau der Studentenwohnheime Větrník-sever und Větrník-jih. Ein Beitrag zur Geschichte der Studentenwohnheime und Mensen der Karlsuniversität in den 1960er Jahren

ZUSAMMENFASSUNG

Vorliegender Beitrag umreißt zunächst die Problematik der Studentenwohnheime im Prag der 60er und zu Beginn der 70er Jahre des 20. Jahrhunderts. Er zeigt die bescheidenen Verhältnisse in der Unterbringung der Studenten auf, aus denen die Notwendigkeit erwuchs, neue Objekte zu errichten. 1962 unterhielt die Karlsuniversität 12 Studentenwohnheime, in denen 3564 Hörer untergebracht waren. Die Bettenkapazität war für die steigende Studentenzahl unzureichend. Eine Verbesserung dieses Zustands konnte nur durch den Bau neuer Objekte und durch eine Senkung der Bettenanzahl in Mehrbettzimmern erreicht werden. Die Unterbringung von Studenten war auch in der ersten Hälfte der 1970er Jahre problematisch, als sich die Lage trotz der Existenz einer Reihe von neuen Studentenwohnheimen als nicht zufriedenstellend erwies.

Am 1. Januar 1963 wurde die Zentralverwaltung für Studentenwohnheime und Mensen ins Leben gerufen, deren Aufgabe es war, Unterkunft und Verpflegung der Hochschulstudenten in Einrichtungen sicherzustellen, die der Verwaltung der Karlsuniversität unterstanden. Die Studentenwohnheime sollten neben der Gewährung von Unterkunft auch erzieherisch wirken. Zum 1. März 1963 entstand die Universitätskommission für Studentenwohnheime, die außer der Festlegung der Hauptprinzipien und Gesichtspunkte für die Vergabe von Betten auch die politisch-erzieherische Arbeit im gesamtuniversitären Maßstab leiten sollte. An den Fakultäten wurde die politisch-erzieherische Tätigkeit von der Wohnheimkommission beaufsichtigt. Das Leben in den Wohnheimen wurde auch durch Heimordnungen geregelt, die vom Ministerium für Schulwesen erlassen wurden.

Der Bau der Studentenwohnheime wurde in Prag-Břevnov im August 1963 begonnen. Den Investitionsauftrag bearbeitete der Generalbauanleger der Hauptstadt Prag. Die Projektdokumentation erstellte das Prager Projektbüro Pražský projektový ústav, Hauptarchitekt war Vladimír Hladík und Bauleiter Jaromír Kortus. Der Bau wurde von dem Betrieb Pozemní stavby durchgeführt. Die Wohnheime sollten teilweise in studentischer Selbsthilfe errichtet werden. Die Leitung der Arbeitseinsätze lag in den Händen einer Arbeitsgruppe für die Vorbereitung und Leitung von Studentenarbeiten, die aus Vertretern der Hochschulen und weiterer Organe bestand. Hauptorganisator des studentischen Arbeitseinsatzes war die Baufakultät der Tschechischen Technischen Hochschule (ČVUT) mitsamt

ihren Lehrstühlen, die den Kontakt der Fakultäten mit dem Bau koordinierten. Die Arbeitseinsätze sollten an den Fakultäten von den Fakultätsausschüssen des Tschechischen Jugendverbandes organisiert werden, während der Fakultätsleitung die Sicherung der Studienbedingungen oblag. Die Fakultätsleitung ernannte aus den Reihen der Fakultätsmitarbeiter für jeweils 50 Studenten eine pädagogische Aufsicht. Diese Aufsicht war die gesamte Arbeitszeit über auf dem Bau und trug für die Arbeitsdisziplin und die Einhaltung der Arbeitszeit die Verantwortung. Gleichzeitig sollte sie Streitfälle zwischen den Studenten und der Bauleitung schlichten.

Anwesenheit und Arbeitseifer der Studenten waren freilich nicht immer problemlos, ihre Arbeitsleistungen wurden von schlechter Arbeitsmoral und niedriger Qualifikation gebremst. Dennoch konnte 1965 der Gebäudekomplex Větrník-jih (später unter der Bezeichnung Hvězda bekannt), der aus drei miteinander verbundenen fünfstöckigen Unterkunftsblöcken mit einer Kapazität von 1336 Betten besteht, fertiggestellt werden. Das Wohnheim Větrník-sever (später Na Větrníku genannt) wurde 1967 beendet und besteht aus drei selbstständigen, in vier Blöcke unterteilten Baueinheiten mit einer Kapazität von 1568 Betten. Die Einrichtung in den neuen Gebäuden entsprach den Ansprüchen, die die Studenten an ihre Arbeit, an Erholung, Kultur und Vergnügungen stellten. Die Zimmer waren Zweibettzimmer, zweckmäßig ausgestattet, und auch Studien-, Klub- und Fernsehräume waren vorhanden. Allerdings trat auch eine Reihe von Problemen auf, beispielsweise unbrauchbare Duschen, fehlendes Warmwasser oder fehlende Geräuschisolierung, unzureichende Telefonverbindung sowie schlechte Zugangswege. Auch gab es keine Mensa, eine solche wurde erst im Frühjahr 1974 eröffnet. Im Studienjahr 1967/68 wurde im Studentenwohnheim Větrník-jih ein Klub gegründet, der angesichts fehlender anderer Möglichkeiten in der neuen Siedlung Petřiny, der es an kulturellem Hinterland mangelte, gesellschaftliches und kulturelles Studentenleben ermöglichte. Die Möglichkeiten sportlicher Betätigung in Větrník waren in den späteren Jahren ausreichend, wenngleich sie ungenutzt blieben.

Der Bau der Studentenwohnheime war im Kontext der Zeit eine großzügige Tat, obgleich auch hier Probleme auftraten. Angesichts des Umstands, dass der Bau nicht geplant war, war er nicht ordentlich projektiert worden, es fehlten qualifizierte Arbeitskräfte und es traten organisatorische Unzulänglichkeiten auf. Der Bau wurde von Studenten durchgesetzt, die die meisten Bauarbeiten verrichten sollten, was sich freilich als unrealistisch erwies, denn die studentischen Arbeitskräfte waren nicht qualifiziert und ihre Arbeitsmoral war vielfach niedrig. Trotz allem konnten die Bauvorhaben abgeschlossen werden. Gegenüber dem ursprünglichen Plan wurde der Bauprozess lediglich um zwei Jahre verlängert. Die Studentenwohnheime Na Větrníku und Hvězda sind Eigentum der Karlsuniversität und dienen bis heute der Unterbringung von Studenten.

Deutsche Übersetzung Wolf B. Oerter

Mgr. Michal Továrek
Ústav dějin a archiv Univerzity Karlovy
michal.tovarek@ruk.cuni.cz